

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 516 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Λουξεμβούργου του 2020 και τη
διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του
Λουξεμβούργου του 2020**

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Λουξεμβούργου του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του Λουξεμβούργου του 2020

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στην εν λόγω επισκόπηση ελήφθη δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία το Λουξεμβούργο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ.
- (2) Η έκθεση χώρας του 2020 για το Λουξεμβούργο² δημοσιεύτηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος του Λουξεμβούργου όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² SWD(2020) 515 final.

Ιουλίου 2019³, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί τα προηγούμενα έτη, καθώς και η πρόοδος του Λουξεμβούργου ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων του στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

- (3) Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επισήμως παγκόσμια πανδημία την έξαρση της νόσου COVID-19. Η πανδημία συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκει έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, κλυδωνισμούς στην καταναλωτική ζήτηση και αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών, καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, ενώ έχει προκαλέσει μεγάλο οικονομικό σοκ που έχει ήδη σοβαρές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση⁴ με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
- (4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Κάθε μέτρο έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικό, αναγκαίο, περιορισμένο χρονικά και σύμφωνο με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκειται σε δημοκρατικό έλεγχο και σε έλεγχο από ανεξάρτητη δικαστική αρχή.
- (5) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης⁵. Η ρήτρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή κοινοποίησε στο Συμβούλιο την άποψή της ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι τρέχουσες συνθήκες επιτρέπουν την ενεργοποίηση της ρήτρας. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Όσον αφορά το διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, να εγκρίνει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά, ενώ δίνει παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τον συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου.
- (6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών συνεπειών μέσω μέτρων στήριξης των

³ EE C 301 της 5.9.2019, σ. 117.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο εργασίας με σκοπό την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να εκπονήσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, με ενσωμάτωση, μεταξύ άλλων, του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού, αλλά και να αντλήσουν όλα τα διδάγματα από την κρίση.

- (7) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέδειξε την ευελιξία που παρέχει η ενιαία αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ταχεία και ομαλή μετάβαση στη φάση ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών και εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς πρέπει να καταργηθούν μόλις παύσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η τρέχουσα κρίση κατέδειξε την ανάγκη για σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας, τα οποία να περιλαμβάνουν ιδίως βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα βασικών προμηθειών. Πρόκειται για καθοριστικά στοιχεία όσον αφορά την κατάρτιση ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.
- (8) Ο ενωσιακός νομοθέτης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια⁶ για να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις εξαιρετικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα παρέχουν πρόσθετη ευελιξία, καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυνθούν οι πιέσεις στις ταμειακές ροές, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για το λογιστικό έτος 2020-2021. Το Λουξεμβούργο ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις δυνατότητες για να βοηθήσει τα άτομα και τους τομείς που πλήττονται περισσότερο από τα εν λόγω προβλήματα.
- (9) Στις 30 Απριλίου 2020, το Λουξεμβούργο υπέβαλε το εθνικό του πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και, στις 29 Απριλίου 2020, το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020. Για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.
- (10) Το Λουξεμβούργο υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού) (ΕΕ L 99 της 31.3.2020, σ. 5) και κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130 της 24.4.2020, σ. 1).

- (11) Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2020, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό ισοζύγιο θα επιδεινωθεί από πλεόνασμα 2,2 % του ΑΕΠ το 2019 σε έλλειμμα 8,5 % του ΑΕΠ το 2020. Το έλλειμμα προβλέπεται να μειωθεί σε 3,0 % του ΑΕΠ το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ, μετά την αύξησή του στο 22,1 % του ΑΕΠ το 2019, αναμένεται να αυξηθεί στο 28,7 % το 2020 σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από την υψηλή αβεβαιότητα που σχετίζεται με την πανδημία COVID-19.
- (12) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19 και στο πλαίσιο συντονισμένης ενωσιακής προσέγγισης, το Λουξεμβούργο έχει λάβει δημοσιονομικά μέτρα για την αύξηση της δυναμικότητας του συστήματος υγείας του, την ανάσχεση της πανδημίας και την ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020, τα εν λόγω δημοσιονομικά μέτρα ανέρχονται στο 5,5 % του ΑΕΠ. Τα μέτρα περιλαμβάνουν: ενίσχυση των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, στήριξη επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομική δυσχέρεια, δάνεια και ρυθμίσεις μειωμένου ωραρίου εργασίας, μεταξύ άλλων και για αυτοαπασχολούμενους και διασυννοριακούς εργαζομένους. Επιπλέον, το Λουξεμβούργο ανακοίνωσε μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν άμεση δημοσιονομική επίπτωση, θα συμβάλουν στη στήριξη της ρευστότητας των επιχειρήσεων. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται αναβολές καταβολής φόρων, δάνεια σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προσωρινά οικονομικά προβλήματα και εγγυήσεις. Σε αντίθεση με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι επιπτώσεις της δέσμης μέτρων θα είναι μικρότερες, δεδομένου ότι δεν θεωρεί ότι οι αναβολές καταβολής φόρων και η χορήγηση δανείων συνιστούν μέτρα διακριτικής ευχέρειας με δημοσιονομικές επιπτώσεις. Ωστόσο, οι αρχές θεωρούν ότι μέρος των αναβολών καταβολής άμεσων φόρων θα έχει εντέλει δημοσιονομικές επιπτώσεις, οι οποίες έχουν συνυπολογισθεί στο προαναφερόμενο ποσοστό του 5,5 % του ΑΕΠ. Επιπλέον, ένα μερίδιο των δαπανών που συνδέονται με τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας θεωρήθηκε μέρος της λειτουργίας των αυτόματων σταθεροποιητών. Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε το Λουξεμβούργο συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19. Η πλήρης εφαρμογή των εν λόγω μέτρων, και στη συνέχεια η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα συμβάλουν στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.
- (13) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και αμετάβλητες πολιτικές, προβλέπεται ότι το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης του Λουξεμβούργου θα εμφανίσει έλλειμμα ύψους 4,8 % του ΑΕΠ το 2020 και πλεόνασμα ύψους 0,1 % το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να παραμείνει κάτω του 60 % του ΑΕΠ το 2020 και το 2021. Σε σύγκριση με τις προβλέψεις της Επιτροπής, το πρόγραμμα σταθερότητας βασίζεται σε πιο συνετές παραδοχές όσον αφορά τόσο το σκέλος των εσόδων όσο και το σκέλος των δαπανών.
- (14) Στις 20 Μαΐου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης λόγω της προβλεπόμενης υπέρβασης από το Λουξεμβούργο του ορίου του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα το 2020. Συνολικά, από την ανάλυση προκύπτει ότι το κριτήριο του ελλείμματος, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1997, δεν πληρούται.

- (15) Το Λουξεμβούργο διαθέτει ένα από τα συστήματα υγείας με τις καλύτερες επιδόσεις στην ΕΕ. Ωστόσο, επειδή το 49 % των ιατρών και το 62 % του εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας είναι αλλοδαποί επαγγελματίες, το σύστημα υπερβαίνει κατά πολύ το κρίσιμο όριο ευπάθειας (σύμφωνα με τον δείκτη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας). Υπό αυτές τις συνθήκες, το σύστημα υγείας του Λουξεμβούργου θα μπορούσε να επηρεαστεί από ενδεχόμενες μονομερείς αποφάσεις γειτονικών χωρών σε περιόδους κρίσης. Το Λουξεμβούργο αναγκάστηκε να λάβει βραχυπρόθεσμα μέτρα σε χρόνο ρεκόρ για να βελτιώσει την ανθεκτικότητα του εθνικού συστήματος υγειονομικής περίθαλψης έναντι της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, για παράδειγμα, με την κινητοποίηση ιατρικών υποδομών και τη δημιουργία προσωρινής επέκτασης νοσοκομείου, καθώς και με την παροχή καταλύματος στο Λουξεμβούργο σε διασυνοριακούς εργαζόμενους στον τομέα της υγείας και στις οικογένειές τους.
- (16) Το σύστημα υγείας αναμένεται να αντιμετωπίσει αυξανόμενες προκλήσεις στο μέλλον, πέραν του αυξανόμενου αριθμού κενών θέσεων εργασίας στον τομέα της υγείας τα τελευταία έτη. Συγκεκριμένα, αναμένεται να αυξηθεί η ζήτηση υγειονομικής περίθαλψης λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, ενώ προβλέπεται ότι τα προσεχή 15 έτη θα συνταξιοδοτηθεί το 59 % έως 69 % του ιατρικού προσωπικού. Οι καινοτομίες στον συνδυασμό δεξιοτήτων, η επαγγελματική εξέλιξη, η κατανομή εργασιών και η υποκατάσταση καθηκόντων θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ελκυστικότητας του τομέα της υγείας ως χώρου εργασίας. Γενικότερα, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της διακυβέρνησης του συστήματος υγείας, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες, και η κυβέρνηση δρομολόγησε πρόσφατα μια σημαντική μεταρρύθμιση. Αν και οι ψηφιακές υποδομές βρίσκονται ήδη σε προηγμένο στάδιο στο Λουξεμβούργο, εξακολουθούν να καταβάλλονται προσπάθειες για την εφαρμογή λύσεων ηλεκτρονικής υγείας, όπως ψηφιακές λύσεις για την αποζημίωση παρόχων. Το Λουξεμβούργο έχει εστιάσει ιδιαίτερα στις ψηφιακές τεχνολογίες, όπως η υπερυπολογιστική, η τεχνητή νοημοσύνη, η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών και τα μαζικά δεδομένα, και έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει αυτές τις ικανότητες και να συνεργαστεί σε επίπεδο Ένωσης για να συμβάλει σημαντικά στην έρευνα για την εξουδετέρωση του ιού και τη μείωση των λοιμώξεων. Το Λουξεμβούργο θέσπισε επίσης ένα νέο καθεστώς στήριξης επενδυτικών έργων έρευνας και ανάπτυξης για προϊόντα καταπολέμησης της νόσου COVID-19, τα οποία είναι απαραίτητα για την αποδοτική αντιμετώπιση της τρέχουσας έξαρσης με την ανάπτυξη αποτελεσματικής θεραπείας και εμβολίων.
- (17) Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, η ανεργία αναμένεται να ανέλθει στο 6,4 % το 2020 και να υποχωρήσει στο 6,1 % το 2021. Το Λουξεμβούργο έχει λάβει σειρά μέτρων για τη διατήρηση της απασχόλησης, ιδίως όσον αφορά τη μερική ανεργία (*chômage partiel*). Ωστόσο, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε πιο ευπαθείς ομάδες, όπως οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας και οι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης, σε ένα πλαίσιο στο οποίο το νέο σύστημα ελάχιστου εισοδήματος (REVIS, «*revenu d'inclusion sociale*») έχει ήδη οδηγήσει σε αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων στη δημόσια υπηρεσία απασχόλησης, λόγω της υποχρεωτικής εγγραφής των δικαιούχων από τον Ιανουάριο του 2019. Τα εν λόγω πιο ευπαθή άτομα θα πληγούν περισσότερο από αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας που οφείλεται στην κρίση λόγω της νόσου COVID-19. Άλλα ευπαθή άτομα που θα πληγούν από την κρίση ενδέχεται να είναι οι προσωρινά απασχολούμενοι, καθώς και οι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης εν γένει. Όσον αφορά τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας, το χαμηλό ποσοστό απασχόλησής τους παραμένει διαρθρωτικό πρόβλημα στο Λουξεμβούργο και επηρεάζει επίσης τη μακροπρόθεσμη

βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, όπως αναλύεται σε συστάσεις που απευθύνθηκαν στο Λουξεμβούργο τα προηγούμενα έτη. Στη σημερινή συγκυρία, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας αντιμετωπίζουν πρόσθετους κινδύνους απόλυσης λόγω της κρίσης. Επομένως, είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαίο να αυξηθεί η ικανότητα προσαρμογής τους σε άλλες θέσεις εργασίας και σε άλλους τομείς, για παράδειγμα, μέσω αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. Οι επιδόσεις του Λουξεμβούργου όσον αφορά την κοινωνική ένταξη προσεγγίζουν τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά οι δείκτες για την ανισότητα και τη φτώχεια των εργαζομένων παρουσιάζουν επιδείνωση τα τελευταία έτη και οι ευκαιρίες για τους σπουδαστές εξακολουθούν να επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το κοινωνικοοικονομικό τους υπόβαθρο. Υπό αυτές τις συνθήκες, θα πρέπει να στηριχθούν περισσότερο οι πιο ευπαθείς ομάδες, ώστε να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης.

- (18) Για να στηριχθούν οι επιχειρήσεις κατά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19, ιδίως οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, το Λουξεμβούργο συμπεριέλαβε διάφορα μέτρα στο οικείο «σχέδιο σταθεροποίησης». Το λιανικό εμπόριο είναι ένας από τους πλέον πληττόμενους τομείς, λόγω της κατάρρευσης της ζήτησης και των τρεχόντων μέτρων που ανέστειλαν πλήρως τη λειτουργία πολλών επιχειρήσεων ή περιόρισαν τις δραστηριότητές τους. Η ρυθμιστική ευελιξία θα μπορούσε να ενισχύσει την ανάκαμψη του λιανικού εμπορίου μετά την κρίση. Επιπλέον, θα ήταν χρήσιμο να στηριχθούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών που εξασφαλίζουν τη συνέχιση των δραστηριοτήτων, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο. Θα πρέπει να διατηρηθούν κατάλληλα μέτρα καθ' όλη την περίοδο ανάκαμψης και, ταυτόχρονα, να εφαρμοστεί μια σταδιακή και ευέλικτη προσέγγιση στην κατάργησή τους. Θα πρέπει επίσης να προσδιοριστούν οι τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο, ώστε να καταρτιστούν ειδικά σχέδια στήριξης που θα δώσουν τη δυνατότητα στους εν λόγω τομείς να καλύψουν τυχόν υστερήσεις κατά την περίοδο ανάκαμψης. Κατά τη διαδικασία εφαρμογής των μέτρων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανθεκτικότητα του τραπεζικού τομέα. Αφού παρέλθει η οξύτερη φάση της κρίσης, για να στηριχθεί η μετάβαση και η δημιουργία νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε τομείς που ενισχύουν την ανάπτυξη, η μεταρρύθμιση του πλαισίου αφερεγγυότητας του Λουξεμβούργου θα μπορούσε ενδεχομένως να δώσει μια δεύτερη ευκαιρία σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο πτώχευσης χωρίς δική τους υπαιτιότητα.
- (19) Για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευσθούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων, μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων, ιδίως στον ψηφιακό και στον πράσινο τομέα. Το Λουξεμβούργο έχει ήδη δρομολογήσει πρωτοβουλίες για την τόνωση της ψηφιοποίησης και της καινοτομίας, αλλά η τεχνολογική ολοκλήρωση στον επιχειρηματικό τομέα και τις ιδιωτικές επενδύσεις, καθώς και η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, σε σύγκριση με τις προοπτικές του περιβάλλοντος και τη φιλοδοξία της χώρας για μετάβαση σε μια οικονομία βασισμένη στα δεδομένα. Οι επενδύσεις στην ψηφιοποίηση, στις προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες και στην καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ολοκληρωμένης στρατηγικής για την έρευνα και την καινοτομία, θα είναι καθοριστικής σημασίας για τη στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και για την τόνωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η ανάκαμψη θα πρέπει επίσης να στηριχθεί περαιτέρω με την προώθηση βραχυπρόθεσμα φιλόδοξων πράσινων επενδύσεων. Ειδικότερα, οι κύριοι τομείς μπορούν να είναι η ανάληψη περαιτέρω δράσης στον τομέα των βιώσιμων μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρομικών μεταφορών, στον τομέα των βιώσιμων

κατασκευών, ιδίως όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση υφιστάμενων και νέων κτιρίων, και στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας. Τα εν λόγω μέτρα, αφενός, θα συμβάλουν στην παροχή ισχυρών οικολογικών κινήτρων και θα βοηθήσουν το Λουξεμβούργο να καλύψει το κενό που παρατηρείται στους στόχους του με χρονικό ορίζοντα το 2030 στους τομείς της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, της ενεργειακής απόδοσης και της ανανεώσιμης ενέργειας και, αφετέρου, θα προετοιμάσουν το έδαφος για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας. Εξακολουθεί να χρειάζεται να προσδιοριστούν περαιτέρω οι επενδυτικές ανάγκες και οι πηγές χρηματοδότησης των επενδύσεων, δεδομένων επίσης των επιπτώσεων της έξαρσης της νόσου COVID-19 στην οικονομία και στα δημόσια οικονομικά. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να βοηθήσει το Λουξεμβούργο να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης χώρας. Με τον τρόπο αυτόν, το Λουξεμβούργο θα μπορέσει να αξιοποιήσει όσο το δυνατόν καλύτερα το εν λόγω ταμείο.

- (20) Το Λουξεμβούργο αντιμετωπίζει μείζονες κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, εξαιτίας των σημαντικών εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων και της παρουσίας περίπλοκων νομικών δομών με αλλοδαπούς χορηγούς. Οι εν λόγω κίνδυνοι αντικατοπτρίζονται στην εθνική εκτίμηση επικινδυνότητας, ιδίως όσον αφορά επαγγελματίες που εμπλέκονται στην παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις και καταπιστεύματα ή επενδυτικών υπηρεσιών. Αδυναμίες στην εφαρμογή του πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες από τους προαναφερόμενους επαγγελματίες έχουν ως αποτέλεσμα ανεπαρκείς αναλύσεις επικινδυνότητας και περιορισμένη αναφορά ύποπτων δραστηριοτήτων. Ο βαθμός εποπτείας των προαναφερόμενων επαγγελματιών είναι ανεπαρκής για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων. Έχει συσταθεί εθνικό μητρώο πραγματικών ιδιοκτητών για τις επιχειρήσεις, με σκοπό τον περιορισμό του απορρήτου και τον εντοπισμό των πραγματικών ιδιοκτητών. Η ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών και η αποτελεσματικότητα του μητρώου πρέπει να παρακολουθούνται διαχρονικά.
- (21) Η αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού παραμένει καίριας σημασίας για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της δικαιοσύνης των φορολογικών συστημάτων, όπως αναγνωρίζεται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ του 2020. Οι δευτερογενείς επιπτώσεις των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των φορολογουμένων μεταξύ των κρατών μελών απαιτούν συντονισμένη δράση των εθνικών πολιτικών για να συμπληρωθεί η ενωσιακή νομοθεσία. Το Λουξεμβούργο έχει λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση πρακτικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού με την εφαρμογή διεθνών και ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών που έχουν ήδη συμφωνηθεί, πλην όμως τα υψηλά επίπεδα των πληρωμών μερισμάτων, τόκων και δικαιωμάτων ως ποσοστό του ΑΕΠ υποδηλώνουν ότι οι επιχειρήσεις που επιδίδονται σε επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό εκμεταλλεύονται τους φορολογικούς κανόνες της χώρας. Η πλειονότητα των άμεσων ξένων επενδύσεων διακρατείται από «οντότητες ειδικού σκοπού». Η μη παρακράτηση φόρου στην πηγή επί εξερχόμενων (από κατοίκους της ΕΕ προς κατοίκους τρίτων χωρών) πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων και η απαλλαγή από την παρακράτηση φόρου στην πηγή επί πληρωμών μερισμάτων, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη αποφυγή της φορολόγησης αυτών των πληρωμών, εάν δεν υπόκεινται σε φορολογία ούτε στη δικαιοδοσία του αποδέκτη τους. Το Λουξεμβούργο υπέβαλε σχέδιο νόμου για τη θέσπιση της μη έκπτωσης πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων σε δικαιοδοσίες που

περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας, σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε να θεσπίσει αμυντικά μέτρα έναντι των εν λόγω δικαιοδοσιών.

- (22) Ενώ οι παρούσες συστάσεις επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019, κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων έως και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι εν λόγω συστάσεις παραμένουν επίκαιρες και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του ετήσιου κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Το ίδιο ισχύει και για τις συστάσεις που αφορούν οικονομικές πολιτικές σχετικές με επενδύσεις. Αυτές οι τελευταίες συστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων για μέτρα άμβλυνσης και στρατηγικές εξόδου όσον αφορά την τρέχουσα κρίση.
- (23) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για τον συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Τα κράτη μέλη έχουν καταγράψει, στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων για το 2020, την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των κατωτέρω συστάσεων, το Λουξεμβούργο θα συμβάλει στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ και στην κοινή προσπάθεια να εξασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.
- (24) Ο στενός συντονισμός μεταξύ των οικονομιών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έχει καθοριστική σημασία για να επιτευχθεί ταχεία ανάκαμψη από τις οικονομικές επιπτώσεις της νόσου COVID-19. Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ —και λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές κατευθύνσεις της Ευρωζώνης— το Λουξεμβούργο θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές του εξακολουθούν να συνάδουν με τις συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ και να συντονίζονται με εκείνες των άλλων κρατών μελών της ζώνης του ευρώ.
- (25) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής του Λουξεμβούργου και την δημοσίευσε στην έκθεση του 2020 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί στο Λουξεμβούργο κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στο Λουξεμβούργο, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους ενωσιακούς κανόνες και κατευθύνσεις, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (26) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020 και η γνώμη του⁷ αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω,

⁷ Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Λουξεμβούργο να μεριμνήσει το 2020 και το 2021 προκειμένου:

1. να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, τη βιωσιμότητα της οικονομίας και, ακολούθως, τη στήριξη της ανάκαμψης· όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων· να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας, μεριμνώντας για τη δέουσα διαθεσιμότητα εργαζομένων στον τομέα της υγείας· να επισπεύσει τις μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της διακυβέρνησης του συστήματος υγείας και της ηλεκτρονικής υγείας·
2. να μετριάσει τις επιπτώσεις της κρίσης στην απασχόληση με ιδιαίτερη μέριμνα για τα άτομα που βρίσκονται σε δυσχερή θέση στην αγορά εργασίας·
3. να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων στήριξης της ρευστότητας των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και των αυτοαπασχολούμενων· να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης· να εστιάσει τις επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως στις βιώσιμες μεταφορές και κτίρια, στην καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας, συμβάλλοντας στη σταδιακή απανθρακοποίηση της οικονομίας· να προωθήσει την καινοτομία και την ψηφιοποίηση, ιδίως στον τομέα των επιχειρήσεων·
4. να διασφαλίσει την αποτελεσματική εποπτεία και επιβολή του πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες όσον αφορά τους επαγγελματίες που παρέχουν καταπιστευματικές και εταιρικές υπηρεσίες και επενδυτικές υπηρεσίες· να εντείνει τη δράση για την αντιμετώπιση των χαρακτηριστικών του φορολογικού συστήματος που διευκολύνουν τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό, ιδίως μέσω εξερχόμενων πληρωμών.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*